

עקרון שלטון החוק

הדף הזה מסכם את כל הנושא במילים פשוטות. קוראים לאט, חלק אחר חלק. אחרי כל חלק עוצרים ומספרים לעצמכם מה למדנו.

הנושא במבט כולל

1 עקרון שלטון החוק — טענה אני בעד הצעת החוק לנקוט מעצרים מנהליים בהיקף נרחב יותר מזה שננקטו עד כה, למשל גם כלפי פעילים בארגוני פשע בישראל 2 סוג עבריינות: פלילית רגילה עבירה על חוק, המבוצעת על ידי אדם שפועל בדרך אקטיבית – פעילה, לרוב אלימה 3 הזכות לחופש הביטוי הזכות לחופש הביטוי קובעת שיש לאפשר לכל אדם לומר את דעת ו/או את השקפת עולמו

2 עקרון שלטון החוק - המשך — עיקרון שלטון החוק עיקרון הקובע שהחוק במדינה הדמוקרטית נקבע על ידי רשות מחוקקת הנבחרת על ידי האזרחים 2 פקודה בלתי חוקית הוראה הניתנת על ידי מפקד מוסמך או רשות מוסמכת אך סותרת את החוק או את הנחיות הצבא או חורגת מסמכות נותן הפקודה. במסגרת צבאית חובה לציית להוראה זו/ אי ציות יגרום להעמדה לדין של הפקוד. נותן ההוראה נושא באחריות של הפרת החוק. במסגרת אזרחית אין חובה לציית להוראה/פקודה בלתי חוקית

3 עקרון שלטון החוק - המשך — פקודה בלתי חוקית בעליל הוראה אשר ניתנת על ידי מפקד מוסמך או רשות מוסמכת. ההוראה סותרת ערכי מוסר ומצפון אנושי בסיסיים/ "דגל שחור" מתנוסס מעליה/ "אי חוקיות הדוקרת את העין ומקוממת את הלב"/ אי החוקיות ואי המוסריות גלויה ומובהקת. חובה שלא לציית לפקודה זו אפילו במסגרת צבאית. ציות יגרום להעמדה לדין של נותן הפקודה והמבצע 2 סוג העבריינות: עבריינות פלילית עבריינות היא פעולה שנעשית בניגוד לחוק, והשלטון רואה בה מזיקה או מסוכנת לחברה ולכן יש להעניש עליה

4 עקרון שלטון החוק - המשך — עבריינות פלילית רגילה הפרת החוק נעשית ממניעים של תועלת אישית של טובת הנאה עצמית, ולא ממניעים מוסריים. לדוג': רצח, אונס, גניבה, שוד, תקיפה רמאות 2 לאומיות אתנית – תרבותית השאיפה המשותפת לבני לאום לשלטון עצמי במסגרת של מדינה ריבונית/ לניהול לאומיות אתנית-תרבותית עצמי בתוך מדינה 3 הזכות לחופש הדת זכותו של כל אדם להחזיק בכל אמונה, להשתייך לכל קבוצה דתית, לקיים כל טקס, מנהג, או פולחן

5 עקרון שלטון החוק - המשך — הבדל ראשון חובת הביצוע בצו בלתי חוקי חלה חובת ביצוע על מקבל הצו, ואילו לגבי צו בלתי חוקי בעליל חל איסור על ביצוע הצו. הבדל שני: תוכן הצו תוכנו של צו בלתי חוקי מנוגד לחוק הפורמלי, ואילו תוכנו של הצו בלתי חוקי בעליל מנוגד למוסר ולהיגיון הבריא 2 עקרון שלטון החוק עקרון דמוקרטי לפיו הן האזרחים, והן רשויות השלטון כפופים לחוק וחייבים לציית לו. החוק נחקק ע"י הרשות המחוקקת בהליך דמוקרטי (כלומר, גם החוק עצמו נחקק לפי כללים מסוימים ובהלימה לערכים דמוקרטיים)

6 עקרון שלטון החוק - המשך — מוסדות וגופים שלטוניים שהוסמכו לכך בחוק כגון מבקר המדינה, הפרלמנט, מערכת המשפט ועוד. המוסדות מפרסמים דו"חות, המציגים את פעולות השלטון ומעודדים דיון ציבורי באשר 2 מושגי

מפתח לחזרה טענה סוג עבריינות: פלילית רגילה הזכות לחופש הביטוי עיקרון שלטון החוק פקודה בלתי חוקית פקודה בלתי חוקית בעליל

מה שואלים בבגרות על הנושא הזה?

- הסבר תופעה או סיבות בעזרת החומר שלמדתם
- ביסוס הטענה בציטוט או התייחסות ישירה לקטע
- השוואה: דמיון והבדל בין מושגים או גישות
- נימוק עמדה באמצעות מושגים מקצועיים
- סוג עבריינות: פלילית רגילה
- הזכות לחופש הביטוי

טעויות נפוצות — תזכורת אחרונה:

- מציינים את המושג בלי להציג אותו - ציון בלבד לא מספיק.
- שוכחים לקשר את ההסבר לקטע עצמו - חובה ציטוט או התייחסות ישירה לקטע.
- כותבים תשובה כללית בלי המושגים המקצועיים מהמחווין.

מבוסס על חומרי עמוד הנושא באתר ועל מוקדי הלימוד של משרד החינוך (תכנית אשנב). חומר לתרגול ולחזרה עצמית.